

Z NAŠICH REVUI.

Česká Revue, č. 5.—8. (1922).

Št. kpt. Ryppl: Vývoj československého letectví a úkoly vojenské aviatiky.

Št. kpt. Ryppl: Vývoj československého letectví a úkoly vojenské aviatiky. Stav našeho letectví po převratu byl ubohý. Neměli jsme továren na letadla, nebylo letišť ani škol pro piloty. Letecký materiál byl velice chudý. R. 1919 za vpádu Maďarů na Slovensko měli jsme 17 letadel, 12 „Breguetů“ a 5 starých rakouských. Téhož roku vybudováno bylo letiště ve Kbelích, později v Olomouci a v Nitře. Jediná škola byla v Chebu. České letectví se však značně zdvihlo francouzským darem 110 letadel. Zásluhou domácích konstruktorů vznikly továrny na letadla, v nichž se horečně pracuje. Jsou to: továrna ve Kbelích, Aero v Praze a dílny ve Vysočanech. První zkouškou domácích konstrukcí byla soutěž r. 1920. Národní letecký meeting r. 1921 pak dokázal, že naše mladá aviatika jest na výši doby. Dobyta vesměs prvých cen. Ve výškové soutěži zvítězilo letadlo Šmolíkovo, v rychlosti letadlo Husníkovo a Vlasákovo „Ae 02“. V okružním letu republikou zvítězilo letadlo „Šm 01“. Významným úspěchem leteckého průmyslu jest konstrukce dopravního letadla šesti-sedadlového.

Obchodní a letecká doprava se u nás vžívá zatím velmi zvolna, jednak z nedostatku nutného kapitálu, jednak z nepochopení širokých vrstev. Celá střední Evropa jest dnes již hustě protkána sítí vzdušných tratí. Přes Prahu obstarává spojení Franco-rumunská společnost Paříže s Varšavou, letošního roku založena byla druhá společnost spojující Prahu s Vídní a Drážďanami.

Na počátku války neměla aviatika tak důležitou ulohu, jakou má nyní.

Byla to jen pomůcka výzvědná. Teprve za války neustálým zdokonalováním modelů a motorů vypracovala se aviatika k účelům bitevním. Vzniklo letadlo stíhací a výzvědné; později letadlo bombardovací. S množstvím rozmanitých úkolů vzrůstal i jejich počet a letadla zasahovala do boje ve velkých rojích. Tenkrát vznikl nový typ: letadlo útočné pro přímé útočení na pěchotu, vyzbrojené strojnými puškami. Morální účinek těchto letadel byl velmi značný. V obrovských bojích dělostřelectva v posledních měsících války, kdy převrány byly všechny svazky spojující pěchotu s dělostřelectvem, převzalo letadlo ulohu zpravodajskou. Tak vzniklo letadlo pozorovací.

Různé typy letadel: letadla výzvědná sledují všechny nepřátelské pohyby daleko za frontou, vyhledávají sklady munice a technické a jsou opatřena fotografickými aparáty a kinematografy. Ke svým hlášením připojují fotografické snímky. Letadla pozorovací omezují se na bitevní pásmo. Hledají hlavně stanoviště dělostřelecké, postavení minometů a kulometových hnízd. Výsledky sdělují bezdrátovou telegrafií nebo signály vlastního dělostřelectvu a řídí jeho palbu. Letadla stíhací vynikají rychlostí a pohyblivostí. Brání přístup letcům nepřátelským a chrání vlastní pozorovací a výzvědná letadla. Jsou vyzbrojena kulomety. Ze všech typů jsou nejdůležitější. Letadla bombardovací vynikají velkou únosností, vypravují se do nepřátelské etapy a ničí všechna vojenská zařízení. Poslední typ jsou letadla bojová, jež létají nízko a kroupí pěchotu střelami z kulometů a shazují lehčí pumy a granáty.

S vývojem letecké techniky kráčí též ochrana před letadly. Na hranicích i uvnitř země musí být pozorovací stanice, již ihned každé nepřátelské letadlo hlásí. Tyto stanice musí mít svou vlastní telefonní síť. Organizace této služby musí být co nejdokonalejší. V blízkostech důležitých objektů států musí být nenápadně umístěny protiletadlové baterie. Taktéž místa pro noční osvětlení oblohy (reflektory) musí být vhodně volena.

Každé letectvo, má-li splnit řádně svůj úkol, musí vyhovět třem základním požadavkům: musí mít bezvadnou a spolehlivou organizaci, letectvo pohotovost a řádně vycvičený letecký personál. Wf.

*

Zahraníční politika.

Seš. 20. (1922.)

Eduard Jelen: **Výsledky V. mezinárodního kongresu pro právo letecké v Praze.** Pražský kongres pro letecké právo, konaný ve dnech 25.—30. září, měl na pořadu jednání tyto otázky: 1. Přistání na zemi a na vodě. 2. Národnost letadel a společností. 3. Převod vlastnického práva k letadlům a zástavní právo k nim. 4. Zodpovědnost za letadla a právo retenční. 5. Doložky o vyloučení zodpovědnosti při letecké smlouvě dopravní. 6. Letecké pojišťování. 7. Nezvěstnost v letectví. 8. Letecké právo válečné.

K prvnímu bodu programu rozpředla se obsáhlá debata, jež skončila přijetím resoluce, podle níž má letadlo přistáti na zemi nebo na vodě pouze na místech veřejně k tomu určených, kromě případů nutnosti. V zájmu veřejné bezpečnosti musí každé letadlo přistáti na nejbližším letišti, bylo-li k tomu vyžadováno známým úředním znamením. Každý letec, který se proti těmto ustanovením prohřeší, bude potrestán podle zákona.

Dr. K. Moravec: **Problém omezeného zbrojení.** Druhé shromáždění Společnosti národů vytklo si úlohy, jež možno asi takto definovati: 1. Sledován byl účel, aby zbrojení v nejbližší době (2 let) nebylo stupňováno. 2. Měla být získána potřebná statistická data, aby mohlo být zjištěno minimum branné moci, nutné pro bezpečnost států. 3. Měl být vypracován návrh na smlouvu o snížení zbrojení anebo jiný zásadní projekt, tuto myšlenku provádějící. 4. Měla být zajištěna kontrola obchodu se

zbraněmi a kontrola jich výroby, jakož i bylo žádáno zničení přebytečného válečného materiálu. 5. Mělo být omezeno užívání ve válce jedovatých plynů a mikrobů.

Třetí shromáždění, které zasedalo v září letošního roku, mohlo k těmto snahám konstatovati: 1. Rozpočtové položky na národní obranu na rok 1922 skutečně dokazují, že zbrojení proti předšlým dvěma letům finančním bylo zmenšeno. 2. Bylo konstatováno, že rok 1921 nemůže být vzat za základnu pro srovnání s dobou předválečnou, proto bylo navrženo, aby rok 1921 zaměněn byl rokem 1922. 3. Došly tři návrhy na omezení zbrojení, z nichž základem jednání stal se návrh lorda Roberta Cecilie, jenž kromě odzbrojení žádá také garancie, že bude zachován mír. Proti návrhu Ceciliovu stáli zástupci skandinávských států a Francie. Tito hájili stanovisko, že není potřebí zvláštních záruk a že stačí odzbrojení. Francouzský zástupce Juvenel zastával názor, že se nemá začít redukcí, nýbrž vzájemnou ochranou. Podle něho jest zapotřebí nejprve odzbrojit morálně. Konečně se oba státníci dohodli. 4. Pokud se týče kontroly obchodu se zbraněmi, došlo se k přesvědčení, že žádný stát nepodrobí se této kontrole, pokud Spojené státy nepřistoupí ke konvenci Saint-Germainské. 5. Ve věci války jedovatými plyny a mikrobů bylo uvážováno, zda by nebylo vhodno adresovati výzvu všem učencům světa, aby uveřejňovali své objevy jedovatých plynů a podobných škodlivin, aby tak byla zmenšena na minimum pravděpodobnost, že budou v příští válce používány. Komise však tento postup nedoporučila.

Resolucemi (uveřejněny jsou v č. 19. Zahraníční politiky) vzalo na sebe třetí shromáždění Společnosti národů úkoly, jichž nesnadné řešení převyšuje všechny dosavadní. Byl problém odzbrojení utopii, před válkou nebylo ani dobré vůle uzavírat podobné úmluvy, ani nebylo orgánu, jenž by bděl nad jejich zachováním. Teprve ohromná válečná břemena, která dusí celou Evropu, způsobí snad, že místo mezinárodního práva pěstního vyvine se mezinárodní právo závazné, jež nebude také pohřešováti dostatečné exekutivy. Uskutečnil-li se všeobecná smlouva o vzájemné záruce, zvýší se nepochybně i význam stálého soudu mezinárodní Spravedlnosti, jehož rozhodnutí pak stanou se pro všechny mezinárodní spory závaznými a dají se též vynutiti. Wf.

Z CIZÍCH REVUÍ.

a) Revues francouzské.

La Revue d'Infanterie.

Rijen 1922.

Général Tabouis: **Étude sur la Couverture.** Studie o ostraze. První část jest historická, studující předchůdce. To, čemu se říká v úvaze zákony válečné, jsou skoro jen zákony získané zkušeností. Druhá část uvažuje ostrahu severovýchodních hranic Francie; organizaci a úlohu ostrážných jednotek. Závěrečná kapitola je věnována výcviku ostrážné pěchoty.

Colonel Henry: **Autres réflexions sur l'infanterie.** Autor klade si otázku, zdali pěchota jest opatřena výzbrojí podle své bojové doktríny a odpovídá si ano. Vývoj jest dovršen. Ze snahy decentralisační vzniklo družstvo, jež může ještě velitel zvládnouti v boji zblízka. Zbraně individuální i kolektivní zcela vyhovují.

Mabille: **La théorie allemande de l'organisation des positions.** Německá theorie o organizaci posic dle předpisů válečných a poválečných. Obrana ve válce pohybové. Obrana ve válce posícní.

Cpt. Rinieri: **Le débarquement de vive force dans la presqu'île de Gallipoli.** Vylodění vojsk na poloostrově Gallipolském v dubnu a srpnu 1915.

Colonel M. H.: **L'armement de l'infanterie.** Výzbroj pěchoty. Výzbroj dnešní a budoucí. Automatická zbraň bojového družstva. Těžký kulomet. Kolektivní zbraň průvodné. Zbraň protiletadlové.

Colonel Andréa: **La vie militaire au Levant.** Vojenský život v severní Syrii a v Mezopotamii od března 1920 do března 1921.

Revue de Cavalerie.

Září—říjen 1922.

Col. Cambuzat: **La cavalerie et les feux.** Jezdecko a palba. Prvky síly. Přednosti fyzické. Přednosti rozumové a mravní. Služba.

Un exercice de cadres de grandes unités de cavalerie en 1921. Cvičení velkých jednotek jezdeckých r. 1921.

Général Descoins: **Les Spahis.** Francie má v Alžírsku skoro nevyčerpatelný pramen jezdců, z nichž doplňuje jednotky jezdecké.

Lt. Col. Pol Payard: **Essai sur la cuirasse.** Studie o kyrsu. (Pokračování.) Doba moderní. Revoluce a císařství. Století XIX.

Cpt. Oudin: **Opérations de la 2e division de cavalerie sur l'Oureq.** Operace druhé jezdecké divise na Ourcq od 30. května do 7. června 1918. Pohyby přípravné. Operace v krajině Saint-Quentin-en-Valois. Operace v krajině Gandelu.

Brocq-Rousseau: **De l'emploi des algues marines comme aliment du cheval de troupe.** Mořské řasy jako potrava pro koně.

Général Grazioli: **La cavalerie moderne.** Moderní jezdecko a smíšené lehké sbory.

Revue d'Artillerie.

Září 1922.

Cmdt. Schneider: **L'accompagnement de l'infanterie par l'artillerie légère puissante.** Lehký moždíř, doprovodná zbraň pěchoty. Účelem článku jest podati přehled služeb, jež prokázal lehký moždíř pěchotě jako zbraň průvodná za války přes všeliké nesnáze a obtíže, které se pěchotě stavěly v cestu při útoku na nepřátelské posice.

Cmdt. de Saint-Maurice: **Figuration conique et graphique de la trajectoire et de la loi des temps.** Grafické zobrazování dráhy střely. Studie mathematická.

Cpt. Kersabiec: **Attelage et remonte de l'artillerie divisionnaire.** Potahy a koně divisního dělostřelectva. Tažní koně lehkého dělostřelectva (75 cm) a těžkého (155 cm) a koně jezdeckí.

Général Fain: **Notre artillerie lourde de campagne pendant la guerre.** Naše těžké dělostřelectvo polní za války. Materiál Schneiderův: dva typy dlouhého těžkého dělostřelectva 155 cm, jeden Saint-Chamond 155 cm vzor 1916, dělo plpka Filloux 155 cm. Hlavní vlastnosti těchto různých modelů.

Cpt. Mortureux: **Considération sur l'artillerie de montagne.** Úvaha o horském dělostřelectvu. (Pokračování.) Popis dělostřeleckého materiálu horského dnešních typů. Angl. horská houfnice 94 cm. Americká houfnice 75 cm vzor 1920. Horský materiál Saint-Chamond.

Revue du Génie militaire.

Září 1922.

Cpt. Casamatta: **Note sur quelques constructions militaires, exécutées à Rabat de 1914 à 1921.** Poznámky o několika vojenských stavbách, provedených v Rabatu v Maroku od 1914 do 1921. Celkový program a účel prací. Zdroje. Provedení staveb. Budovy pro generální štáb, intendantci, zeměpisný ústav, zásobárnu, vojenskou nemocnici; byty důstojnické, kasárny, pomník padlým.

Cpt. Coumes: **La compagnie du 1er génie à l'attaque du fort de Douaumont.** Třetí a čtvrtá rota prvního ženijního pluku při útoku na Douaumont v květnu r. 1916. Podrobný přehled operací provedených od 20. do večera 26. května 1916.

Colonel Lévêque: **Essai sur la fortification permanente moderne.** Studie o stálém opevnění moderním. (Pokračování.) Posílení úsek, jeho vybudování do hloubky. Kryty pro zálohy. Podzemní komunikace. Mohutnost palby v úseku. Palba kombinovaná. Ekonomie prostředků. Utočná vozba. Plyny otravné. Elektrina. Dělostřelectvo. Přední pásmo bojové. Obsazení opevnění stálé posice.

Revue Militaire Française.

Ríjen 1922.

Général Passaga: **Le mouvement en avant.** Autor uvažuje, kterými zbraněmi lze krušiti nepřitele, dříve než pěchota zahájí útok, a jakou měrou různé zbraně tomuto účelu vyhovují. Jsou to: rychlopalné zbraně pěchoty, dělo, obrněný automobil a obrněné letadlo.

Lt.-Col. Oemichen: **Le Haut Commandement français en 1916.** (Pokračování.) Vedení hlavní bitvy (červenec—prosinec 1916). Ofensivy na hlavních frontách: fronta francouzsko-anglická, fronta italská, fronta ruská. Intervence rumunská. Operace východních armád. Závěr.

Cmdt. Doumen: **Les transports automobiles dans la guerre de mouvement.** Automobilní doprava ve válce pohybné.

Cpt. H. Morel: **Considérations historiques sur la forme de l'armée.** Historické úvahy o armádě.

Cmdt. Gourjon-Dulac: **La destruction des mines et des usines par les Allemands.** Jakých method užívali Němci ničící doly a továrny ve Francii.

Lt. Col. Gemeau: **Les tanks britanniques sur le front de Cambrai.** Anglické tanky na frontě u Cambrai v době od 20. do 23. listopadu 1917. Pojetí plánu. Strategické přípravy. Rozčlenění sil. Výsledky.

Revue d'Etudes Militaires.

Číslo z 1. října 1922.

L'évolution du Japon. Vývoj Japonska od 1853 do 1922. (Pokračování.) Éra pokroková a její třetí období 1894—1912. Politika mravní a náboženská. Japonsko a válka 1914—1918. Vojenské operace. Japonský imperialismus. Průmysl za války. Válečný obchod. Vzrůst jmění. Územní ambice. Japonsko a smlouva Versailleská. Japonská zklamání. Konference Washingtonská. Vývoj demokratický. Reakce proti japonskému imperialismu.

Taktická úloha čís. 7.

Číslo z 15. října 1922.

La Guerre de Sécession. Několik velitelů od června 1862 do března 1864.

Les Manoeuvres de l'Ouest. Stručná zpráva o manévrech v Bretagní od 6. do 17. září t. r.

L'Empire Britannique (1815—1920). Říše britská r. 1815. Všeobecné příčiny vývoje říše. Theorie osadní. Expanse teritoriální.

L'Aéronautique.

Září 1922.

Le sens et la portée des résultats de la Rhön. Význam výsledků v pohoří Rhönském.

Le congrès experimental d'Avions sans moteur. Pokusy s plachtovými letadly v Auvergne. Terén, aparáty, ceny. Některé neumístěné aparáty.

S. Y. Dime: **Le troisième concours de la Rhön.** Třetí závody Rhönské. Tři velké lety monoplanu „Vampyr“. Aparáty. Charakteristické vlastnosti hlavních plachtových letadel.

Ch. Dollfus: **La Coupe Gordon-Bennett.** Výsledky závodů balonových, jež pořádá švýcarský Aéro-Club ze Châtelaine dne 3. srpna t. r.

Les Archives de la Grande Guerre.

Květen 1922.

M. Erzberger: **La Débâcle militaire de l'Allemagne.** Vojenský rozvrat Německa. Překlad Erzbergrových pamětí, týkajících se závěrečné kapitoly příměří v lese Compiègneském.

Lt. Col. Bize: **La vérité sur la perte des Hauts de Meuse et de Saint-Mihiel.** Pravda o ztrátě výšin Mösckých a Saint-Mihielských v září r. 1914. (Pokračování.) Útok na výšiny. Překvapení strategické. Boje o Hattonchattel. Den 20. září. Výsledky překvapení a ztráta výšin. Vysvětlení generálů Sarraile a Marabaille. Boje o Mösou od 20. do 25. září.

Cpt. Kuntz: **La psychologie du G. Q. G. italien sous le général Cadorna.** (Pokračování.) Krise. Konference v Udine. Poslání generála Focha v Itálii.

Général XXX: **Devant Saint-Mihiel.** Dokončení. Různé boje r. 1915. Německý útok 7. července. Vystrídání 15. pěší divise a konec roku.

Revue des troupes coloniales.

Červenec—srpen 1922.

Lt. Col. Viala: **Études sur les opérations de l'est africain allemand par les troupes Anglo-Belges.** Studie o operacích anglicko-belgického vojska ve východní německé Africe. Operace trvaly od srpna 1914 až do příměří (11. listopadu 1918). Německá ofensiva proti hranicím belgickým a anglickým. Ofensiva anglicko-belgická z r. 1916. Zájezd Wintgens-Naumannův. Pronásledování Littowa. Výňatek ze zpráv pplka Vialy. Organizace vojsk. Složení sil anglických. Dělostřelectvo a kulomety. Letectvo. Jezdecko. (Pokračování.)

Cpt. Laprun: **Le Togo.** Togo, jeho koloniální postavení. Důležitost koloniální otázky za světové války. Historie Toga až k prohlášení války r. 1914. Domorodci a Evropané. Rozvoj německé moci. Všeobecný zeměpis Toga. Organizace a administrativa Toga za panství německého. (Pokračování.)

Renseignement sur les colonies de l'Afrique équatoriale française. Zprávy o koloniích francouzské rovníkové Afriky pro vojáky určené k službě v těchto koloniích. Rozčlenění vojsk. Odjezd, naložení, plavba. Výživa, zásobování. Zvláštní zprávy o každé kolonii: Gabon.

Revue militaire suisse.

Ríjen 1922.

R. A. Jaques: **La sixième arme.** (Pokračování.) Šestá zbraň. Omezené zbrojení a jeho kontrola.

Jean Fleurier: **Le canon d'infanterie.** Pěchotné dělo. Soustava Jouhandeau-Deslandresova. Dopravné dělostřelectvo ve velkých ofensivách r. 1918. Ofensiva německá. Závěr.

Col. Feyler: **L'emploi de l'armée fédérale selon la formule de Londres.**

Užití spolkové armády podle formule londýnské. Armáda švýcarská nesmí přijmouti takové strategie, podle níž by musila opustiti území švýcarské.

Revue de l'Intendance militaire.

Červen 1922.

Baraton: **Vlande congelée.** Zmrzlé maso. Vojenské chladírny a jejich zařízení. Větrání. Vlhkost vzduchu. Ztráta na váze, vzniklá vypařováním. Desinfekce chladíren. Vodovody.

Laguarrigue de Surveilliers: **Fabrication des draps et des toiles.** Výroba suken a plátna za poslední války.

Général Thoumazou: **Souvenirs militaires.** Vzpomínky intendantovy z bojiště.

Bulletin belge des Sciences Militaires.

Ríjen 1922.

Les opérations de l'Armée belge. Operace belgické armády za války 1914 až 1918. (Pokračování.) Den 1. října 1914. V podúseku první divise. V podúseku druhé divise. V pevnostech. Německý útok.

Major van Overstraeten: **Les opérations militaires sur le théâtre italien.** (Pokračování.) Vojenské operace na bojišti italském. Bitva piavská. Útočný plán rakouský. Obranné dispoziční italské. Bitva. S jedním náčrtem.

Règlement sur le service en campagne. Předpisy o službě v poli. Opatření zabezpečovací proti nepřátelskému letectvu. Letectvo stíhací. Dělostřelectvo protiletadlové. Kulomety. Způsoby, jak zmenšiti viditelnost a zranitelnost vojsk. Noční pochody.

Lt. van Goethem: **Le combat à la baïonnette dans l'armée britannique.** Boj bodákem v anglické armádě. Základní principy. Methoda výcviku. Rady instruktorům. Pohyby. Závody. Výroba materiálu.

Major Michiels: **Le fonctionnement des services à l'intérieur de la D. A.** (Pokračování.) Zásobování pěchoty municí za nepřátelského útoku, stojí-li divise v posici. Zásobování v době normální v posici; za vlastní ofensivy, vycházející z pevné posice; za války pohybné. Konečné úvahy. S jedním náčrtem.

Cpt. Jacoby: **Les spécialistes dans la guerre.** Specialisté ve válce. Kulometník. Jeho úloha.

Lt. de Rille: **Du traitement des munitions constituant prise et butin de guerre.** Jak nakládati s municí ukořistěnou ve válce.

Notice sur la carte de Belgique. Poznámky o mapě Belgie 1:200.000. Dějiny. Úkol. Zásady, podle nichž byla vypracována. Jak byla vydána.

Conduite et combat des armes combinées. Vedení a boj zbraní kombinovaných. Resumé německých předpisů z 1. září 1921. (Pokračování.) Pronásledování nepřítele. Přerušeni boje. Ustup. Útok na opevněné posice. Útok ve válce pohybné. Útok ve válce posiční. Přípravy pro bitvu ofensivní. Útok. (Dělostřelectvo, minomety, dým a mlha, tanky, bitevní letectvo.) Útok na stálá opevnění.

Renseignement sur les armées étrangères. Zprávy o cizích armádách.

Revue Universelle.

Srpen 1922 a další.

Colonel Gros-Long: La connaissance de la guerre. Autor uvažuje vědu válečnou jakožto přivrženec Comteův, jinými slovy, aplikuje studium války na dvě základní operace metody pozitivistické: pozorování a soud. Pozorování týká se válek minulých, soud vztahuje se k zvláštní předvídaté schopnosti, technické představitosti. Skutečný moderní velitel musí znáti dějiny válek, ale tato znalost byla by neplodná, kdyby nebyl ducha pružného a nedovedl nové věci předvídati a vymýšleti. Znali jsme letadla, těžké dělostřelectvo, automobily, ale na jejich možné rozvíti jsme nemyslili. Generál Palat ve svém díle „Filosofie války podle Clausewitz“ doporučuje studovati Clausewitz, plukovník Gros-Long však namítá, že v Clausewitzovi jsou jen neužitečné abstrakce a falešné myšlenky. Především prý není pravda, že Napoleon šel vždy nejkratší cestou proti nepříteli, dokazují to příklady z r. 1800 a 1805. Vytýká také Clausewitzovi, že příliš velebi mravní síly ve válce, považuje je za metafysické hodnoty, žijící vlastním životem a schopné, aby samy o sobě zvítězily. Všechny neúspěchy z r. 1870 svádí autor na tyto falešné koncep-

ce, jimiž byli žáci válečné školy odkájeni.

Revue des deux Mondes.

Srpen a září 1922.

Général Humbert: Lettres d'un chef à ses fils. Generál Humbert účastnil se světové války a velel za vítězné bitvy na Marň hrdinské divisi Marocké, později postaven byl v čelo třetí francouzské armády, s níž po tři léta hájil Argonny. Po příměří jmenován byl guvernérem ve Strasburku a zemřel v listopadu 1921. Výňatky z listů, jež psal svým synům, mladým to důstojníkům francouzské armády, jsou vzácnými projevy nejen vojáka zcela oddaného svému povolání, ale i člověka vysoké mravní hodnoty, hlubokého filosofického vzdělání a něžného otce. Miloval své povolání, své vojáky, miloval svou rodinu, své děti, ale nade vše miloval Francii. Zde několik ukázek, z nichž vysvitne nejjasněji, jací vzdělání, mravní a velicí lidé stáli v čele francouzských vojsk.

„Jakýkoli bude Tvůj osud, odej se svému poslání s celou duší, nelitostně, bez postranních myšlenek. Pro každého Francouze, pro každého důstojníka zvláště, cíl jest prostý: jest třeba zvítěziti.“

„Každý generál, který z vyššího rozkazu podnikne bitvu, o níž ví, že mu určitě přinese porážku, jest zlosyn.“

„Štěstí nosíme v sobě. Ono jest dílem naší vůle, jako vše, co jest veliké a krásné. Jest třeba chtít být šťastným, každý den, i když cíle není dosud dosaženo.“

Jest hluboce dojemné čísti tyto projevy viry ve vítězství, již nemůže nic otrástiti, tyto projevy lásky a oddanosti k rodné zemi, pro jejíž blaho a svobodu není žádné oběti dosti veliké, tyto důkazy pokorného sebezapření, jež zvyšuje síly bojovníkovy. Jeden jeho bratr padl u Charleroi, druhý u Verdunu. Ač tato ztráta krutě se ho dotýkala, našel útěchu ve vědomí, že oba vykonali svou povinnost. „Naše rodina má o slávu více,“ řekl.

b) Revues anglické.

Journal of United States Artillery:

Leden 1922:

(Číslo věnováno otázkám národní gardy.)

Mj. Gen. G. C. Rickards: The development of the National Guard Coast Artillery. Stručná rekapitulace rozvoje pobřežního dělostřelectva národní gardy za poslední léta.

Mj. C. O. Schuldt: The National Guard Officer. Dle zákona o národní obraně z r. 1920 branná moc Spojených států organizuje se ve třech složkách: 1. pravidelné armádě vojáků z povolání, 2. národní gardě, milicní organizaci jednotlivých států s každotýdenním dvouhodinovým výcvikem občanů a se 14denním výcvikem v táborech, 3. organizovaných rezervách, jichž členové účastní se jednou do roka cvičení (asi

jako naši záložníci). Pro rychlou mobilisaci je pravidelná armáda připravena, národní gardu možno mobilisovati během 24 hodin, kdežto organisované zálohy skýtají v tomto ohledu velké obtíže. Dle zkušenosti získaných v prvním roce nové organisace národní gardy autor klade důraz na důležitost a jednoduchost úkolů důstojníka národní gardy, jmenovitě při výcviku, udržování disciplíny, výstroje a vedení účetnictví v miličních organisacích.

Mj. R. R. Welshimer: Problems of the National Guard. Všeobecné podmínky, za nichž národní garda byla zřízena a nutnost spolupráce všech tří složek armády. Obtíže, vznikající z dvojí podřízenosti národní gardy (jednotlivým státům a generální vládě) a z velkých finančních nákladů států, jež nechápou dobře význam národní gardy. Organisace. Nutnost decentralisace. Problémy osobní, zásobování, otázky finanční, administrativní a j. a návrhy na změnu prováděcích nařízení o národní gardě. Nutnost podpory morální i finanční centrálních úřadů.

Mj. J. Hood: The Coast Artillery Corps, Washington National Guard. Program cvičení sboru pobřežního dělostřelectva washingtonské národní gardy.

(Následuje několik zpráv o stavu pobřežního dělostřelectva národní gardy v jednotlivých státech.)

Únor 1922:

(Číslo věnováno otázkám cvičných středisk pro záložní důstojníky.)

—: **Notes on R. O. T. C. (Reserve officers Training Centers) Problems.** Zásady, jimiž jest se řídití žákům i učitelům ve vojenských kursech pro záložní důstojníky na amerických kolejích a univerzitách. Organisace správy, vyučování, táborů. Předměty a cvičení. Studijní program. Propagace tohoto systému výchovy a výcviku záložních důstojníků na občanských vyšších školách.

„Observer“: **Side Light on the R. O. T. C.** Výsledky dotazníkové akce mezi studenty různých universit na pětinedělním prázdninovém cvičení ve Fort Monroe. Odpověděno na 30 otázek, jež se týkaly statistických dat studentů, jich vztahu k vojenským cvičením, vzájemného poměru a poměrů v táboře, hodnocení jednotlivých cvičení, metod, učitelů. Účelem akce bylo zjistiti, jak se osvědčuje výchovný systém, kdy při vojenské přípravě kladl se důraz na souvislost a význam cvičení pro denní,

praktický život a jak dalece bylo dosaženo žádoucích výsledků.

Mj. C. M. S. Skene: The R. O. T. C. at the University of Pittsburgh. Na universitě byly vojenské kurzy lékařské pro mediky, kurzy pobřežního dělostřelectva a automobilního sboru pro studenty technických a národohospodářských fakult. Vedle některých menších potíží rázu organizačního je nejobtížnější prací dokázati studentům i fakultám *raison d'être* cvičných středisk, proto vede se usilovná propagace při zápise, v studentských časopisech a j.

(Následuje 14 zpráv o podobných kursech hlavně dělostřeleckých na universitách, kolejích a vyšších odborných školách.)

Březen 1922.

Col. S. C. Vestal: Field service of the Coast Artillery in War. Polní služba pobřežního dělostřelectva ve válce. Historie služby pobř. dělostř. amerického ve válkách až do r. 1911.

Lieut. Gen. Sir G. M. W. Mac Donogh: Intelligence. (Otisk z anglického *The Journal of the Royal Artillery*.) Táž přednáška otiskána v *Infantry Journal* (viz výše).

Col. R. S. Abernethy: Use of Rectangular Coordinates in Heavy Artillery Fire. Užití pravoúhlých souřadnic při těžkém dělostřeleckém ohni. (S náčrtky.)

Mj. G. R. Meyer: Suggestions for the Marching of Tractor Artillery. Rady pro pochodování traktorového dělostřelectva.

Mj. H. M. Stephenson: More About the Coast Artillery Rifle Team. Význam a organisace střeleckých cvičení s puškou pro vybrané mužstvo pobřežního dělostřelectva.

Mj. Fred Seydel: Rapid Range Finding for Fixed Armament. Rychlé zaměřování pro upevněnou výzbroj. Popis systému, při němž pozorovací interval zkrácen na 10 vteřin a řízení děl na 6 vteřin při neměnitelnosti základní čáry (spojující dvě pozorovací stanice). (S náčrtky.)

Lieut. Col. H. L. Butler: Vertical Spotting. Vertikální pozorování užívane při námořní střelbě použito pro pobřežní dělostřelectvo. Praktické zkoušky s daty.

First. Lieut. A. Norton: Notes on the Instruction of Fire Control Details. Poznámky k výcviku v podrobnostech řízení palby.

c) *Revues litevské.*

Musu Žingnas.

Sešit 3.

Gen. Radus Zenkavičius: **Válečné vozy.** Studie o pancéřových autech a tancích. Doprava tanků na zvláštních autech je předmětem podrobnějšího pojednání.

Pluk. gen. štábu: **Zákopová válka.** Podává všeobecný přehled vývoje polního opevnění ve světové válce, detailní služby v zákopech, obrany a útoku ze zákopů.

Plk. inž. Bobinskis: **Všeobecné pojmy o přístrojích pro optické spojení a jejich popis.** Autor podává stručný přehled všech optických aparátů, které slouží potřebám vojenským, popisuje je, vysvětluje jejich teorii a připojil ke své studii velmi pěkná vyobrazení.

Kpt. J. Gabrys: **Historický nástin vývoje výroby střelného zvláště bezdymného prachu.**

Gen. Radus Zenkavičius: **Stručný nástin světové války.** Popis bojů v roce 1915.

Kap. Gladutis: **Ze života litevských vojenských úředníků na rumunské frontě 1917—1918.**

Kap. Biržiška: **Vojevůdcové litevští v době od XV. do XVIII. století.**

A. Janulaitis: **Kněží a revoluce na Litvě v roce 1831.**

A. B. Klaipėdiškis: Pokračuje ve své studii o politických poměrech bývalé Malé Litvy.

Kritika a bibliografie.

Sešit 7. (roč. 1922 tímto číslem přepisován).

Gen. Radus Zenkavičius: **Obranné a útočné prostředky v leteckém boji.** Obsáhlá studie vybavená mnoha obrazy, seznamující se všemi typy vzducholodí, letadel, jich vyzbrojení.

K. Boleckis: **Taktika.** Autor podává zde stručně zásady moderní taktiky.

Pluk. inž. A. Bobinskis: **Telegrafie v poli.** Uvažuje o možnosti použití zvláště sestavených telegrafických přístrojů pro operující vojsko, kde by se

mohly užít elektrické proudy podzemní.

Gen. Radus Zenkavičius: **Stručný nástin světové války.** Popis bojů v roce 1915. (Pokračování studie ze sešitu 3.)

Klykunas: **Ze života litevských vojenských úředníků na rumunské frontě 1917—1918.** Doplněná studie kap. Gladutisa téhož předmětu ze seš. 3.

Kapitán Biržiška pokračuje ve své monografii o **vojevůdcích litevských v době od XV. do XVIII. století**; A. Janulaitis podává další doklady o působení **litevských kněží v roce 1831** a připojuje sbírku originálních pramenů.

Sešit zakončen historickými detaily, z nichž uvádíme:

P. Ruseckas: **O názvech litevských míst.** — V. Steponaitis: **Přeprava francouzského vojska přes Němen 12. a 24. června roku 1812.** — Major Ružancovas: **Dva vojenské řady (stanovy) Velikého knížectví Litevského.** — Geodetické, trigonometrické a topografické práce v Grodenské gubernii začátkem XIX. století.

Kritika a bibliografie.

Sešit 8.

Gen. Radus Zenkavičius: **Bojový hlouček a jeho upotřebení v boji.** Obsáhlá studie o boji pěchoty s mnohými příklady. — Pluk. gen. št. K. Boleckis: **Technická vojska.** Nástin vývoje různých technických služeb, jejich organizace a upotřebení pro potřeby války. — Pluk. Zukas: **Vojenská výchova.** — Major Škirpa: **Organisace švýcarského vojska.** — Voj. inž. K. Dineika: **Tělesná výchova litevského národa.** Autor vykládá své názory o tělesné výchově a přeje si, aby jí byla věnována větší péče než dosud.

Generální štáb litevské armády podává stručný přehled okupaci litevského území Němci (1914—1915), bolševiky (1918—1919) a polskými oddily (1919 až 1920). — Nadpor. Navakas: **Dějiny sibiřského litevského praporu „Vítavta Velikého“.** — A. B. Klaipėdiškis dokončuje svou studii o **politických dějinách Malé Litvy.** — Bibliografie.

Pz.

LITERÁRNÍ PŘEHLED.

Dr. J. Kudela: **O slavné bitvě u Zborova.** Stran 20. — Praha 1922. Nákladem „Legiografie“.

Literatura zborovská, vydaná k letošnému červencovému jubileu, byla brzy po slavnostech dodatečně rozmno-